

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра земельного кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

д.е.н., професор

Т.О. Свасюков

21.05.2024р.

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету землепорядкування
протокол № 3 від 20.05.2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри земельного кадастру
протокол № 3 від 20.05.2024 р.

В.о. завідувача кафедри

д.е.н., доцент

Н.В. Медвиська

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та

землеустрій» (бакалавр)

д. геогр. н., проф.

І. П. Ковальчук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економіки землекористування

Спеціальність 191 - Геодезія та землеустрій

Освітня програма Геодезія та землеустрій

Факультет землепорядкування

Розробники: _____ д.е.н., професор Новоковська І.О.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Основи економіки землекористування

| | | |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-----------------------|
| Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень | | |
| Освітній ступінь | Бакалавр | |
| Спеціальність | 193- Геодезія та землеустрій | |
| Освітня програма | Геодезія та землеустрій | |
| Характеристика навчальної дисципліни | | |
| Вид | Вибіркова | |
| Загальна кількість годин | 120 | |
| Кількість кредитів ECTS | 4 | |
| Кількість змістових модулів | 2 | |
| Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані) | - | |
| Форма контролю | залік | |
| Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання | | |
| | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Рік підготовки | 2024-2025 | |
| Семестр | 7 | |
| Лекційні заняття | 15 год. | |
| Практичні, семінарські заняття | 15 год. | |
| Лабораторні заняття | | |
| Самостійна робота | 90 год. | |
| Індивідуальні завдання | | |
| Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента – | 2 год. 6 год. | |

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економіки землекористування» є формування у студентів знань, умінь і навичок з основ економіки землекористування, теорії і практики функціонування землекористування як важливої складової сфери підприємницької діяльності, матеріальної і фінансової основи територіальних громад та держави.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є: формування у студентів знань з теорії економіки землекористування, теоретичних основ раціоналізації землекористування та ціноутворення землі в ринковій економіці; оволодіння студентами методикою економічного аналізу, системою економічних показників, які характеризують землекористування; знання суті основних економічних категорій, особливостей аграрного виробництва; формування практичних вмінь, навиків і компетенцій в галузі економіки землекористування, а також прищеплення системного і творчого підходу до їх реалізації в професійній діяльності.

2. Набуття компетентностей:

- **інтегральні компетентності (ІК):** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі землеустрою, спеціалізовані завдання розвитку земельної власності (нерухомості) через застосування методів інвестиційного аналізу, вибору інвестиційних стратегій, формування портфеля інвестиційних проектів для забезпечення найбільш ефективного використання землі

в довгостроковій перспективі, вирішення відповідних наукових і практичних завдань;

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК03. Здатність застосовувати нормативноправові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності

Програмні результати навчання:

РН3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

РН4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | | | | | |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|--------------|-----|-----|------|----|--------------|--------------|-----|-----|------|----|--|
| | денна форма | | | | | | | Заочна форма | | | | | | |
| | тижні | усього годин | у тому числі | | | | | Усно-го | у тому числі | | | | | |
| л | | | п | лаб | інд | с.р. | л | | п | лаб | інд | с.р. | | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | |
| Змістовий модуль 1. Економіка землекористування: сутність та показники ефективності | | | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Суть, зміст і предмет землекористування | 1-2 | 14 | 2 | 2 | | | 10 | | | | | | | |
| Тема 2. Земельні ресурси, їх склад, характеристика та ефективність використання | 3-4 | 14 | 2 | 2 | | | 10 | | | | | | | |
| Тема 3. Економічні відносини у сфері землекористування в ринкових умовах | 5-6 | 14 | 2 | 2 | | | 10 | | | | | | | |
| Тема 4. Оптимізація і екологізація землекористування | 7 | 12 | 1 | 1 | | | 10 | | | | | | | |
| Модульний контроль № 1 | | 6 | 1 | - | | | 5 | | | | | | | |
| Разом за змістовим модулем 1 | 8 | 60 | 8 | 7 | | | 45 | | | | | | | |
| Змістовий модуль 2. Економіка землекористування: рента, охорона та організація | | | | | | | | | | | | | | |
| Тема 5. Земельна рента як показник прибутковості землі | 9-10 | 2 | 2 | 2 | | | 10 | | | | | | | |
| Тема 6. Економічний механізм охорони земельного фонду | 11-12 | 9 | 2 | 2 | | | 10 | | | | | | | |

| | | | | | | | | | | | | | |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-----|----|----|---|--|----|--|--|--|--|--|--|
| та стимулювання раціонального землекористування | | | | | | | | | | | | | |
| Тема 7. Територіальна організація системи землекористувань | 13-14 | 6 | 2 | 2 | | | 10 | | | | | | |
| Тема 8. Обмеження та обтяження землекористування та їх вплив на економічні показники землекористування | 15 | 9 | 1 | 1 | | | 10 | | | | | | |
| Модульний контроль № 2 | - | 6 | - | 1 | | | 5 | | | | | | |
| Разом за змістовим модулем 2 | 7 | 60 | 7 | 8 | | | 45 | | | | | | |
| Усього годин | 15 | 120 | 15 | 15 | | | 90 | | | | | | |
| Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані) | | | - | - | - | | - | | | | | | |
| Усього годин | | 120 | 15 | 15 | | | 90 | | | | | | |

5. Теми практичних занять

| Назва теми | Кількість годин |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| Тема 1. Визначення змісту та предмету економіки землекористування | 2 |
| Тема 2. Визначення показників ефективності використання земельних ресурсів | 2 |
| Тема 3. Аналіз трансформації економічних відносин власності на землю в умовах ринку сільськогосподарських підприємств | 2 |
| Тема 4. Розрахунок земельної ренти за результатами господарської діяльності та природничої особливості землі | 1 |
| Тема 5. Визначення показників грошової оцінки землі | 2 |
| Тема 6. Визначення розміру земельного податку | 2 |
| Тема 7. Визначення розміру орендної плати | 2 |
| Тема 8. Визначення втрат земельного фонду та розрахунок шкоди, завданої земельним ресурсам | 1 |

6. Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1 | Історія та сучасний стан землекористування: проблеми та перспективи | 2 |
| 2 | Становлення та зміна підходів до управління земельними ресурсами: від традиційних методів до сучасних стратегій | 2 |
| 3 | Економічні стратегії та відносини у сфері землекористування в умовах ринкової економіки: аналіз, виклики та перспективи | 2 |

| | | |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
| 4 | Аналіз ефективності різних методів використання землі на прикладі різних регіонів або країн. | 2 |
| 5 | Дослідження історії розвитку теорій земельної ренти (Рікардо, Маркс, сучасні підходи). | 2 |
| 6 | Аналіз існуючих податкових пільг, субсидій або фінансових механізмів, спрямованих на збереження та охорону земель. | 2 |
| 7 | Аналіз існуючих систем планування землекористування в різних країнах або регіонах | 2 |
| 8 | Дослідження правових норм, які обмежують використання землі, та їх вплив на розвиток господарств та бізнесу. | 2 |

7. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- інші види.

8. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

9. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка національна та результати складання | |
|--------------------------------------|--------------------------------------------|---------------|
| | екзаменів | заліків |
| 90-100 | відмінно | зараховано |
| 74-89 | добре | |
| 60-73 | задовільно | |
| 0-59 | незадовільно | не зараховано |

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2888>)

12. Рекомендовані джерела інформації

1. Баїк О., Ярмол Л., Сірант М., Попадинець Г., Стецюк Н. Рациональное природокористування як складова екологічної безпеки: економіко-правові аспекти. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2021. № 4(39). С. 429–438. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptive.v4i39.241410>

2. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування. – Харків: Бурун Книга, 2018. 479 с.

3. Георгій Поясник. Українська економіка природокористування: проблеми та перспективи розвитку в реаліях глобальної нестабільності. doi: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.135>

4. Економіка землекористування та землепорядкування. Методичні рекомендації для практичних занять здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної форми здобуття вищої освіти. Укладач Олійник Т.Г. МИКОЛАЇВ, 2022. 34 с.

5. Новаковська І.О., Іщенко Н.Ф., Славін І.В. Економіка землекористування: практикум для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», 2021, 48 с.

6. Новаковська І.О. Основи економіки землекористування: електронний курс. НУБіП України. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3755>

7. Novakovska I.O., Kustovska O.V. Economics of land use and land management. Part I: textbook. Kyiv: NUBiP of Ukraine, 2022. 408 p

8. Прямухіна Н. В. Рациональное природокористування як складова еколого-економічної конкурентоспроможності міських територій. Економіка, фінанси, менеджмент. 2019. URL: <https://r.donnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2282?locale-attribute=uk>

9. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: постанова КМ від 20 березня 2022 р. № 326. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків завданих земельному фонду України внаслідок збройної агресії Російської Федерації: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 18 травня 2022 № 295. URL:

<https://minagro.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodiki-viznachennya-shkodi-ta-zbitkiv-zavdanih-zemelnomu-fondu-ukrayini-vnaslidok-zbrojnoyi-agresiyi-rosijskoyi-federaciyi>

11. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану: наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 04.04.2022 № 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-22#Text>

12. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI// Законодавство України / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

13. Цивільний кодекс України: Відомості Верховної Ради України від 19 червня 2003 р. № 980-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

14. Хвесик М. А. Економіка природокористування: вектори розвитку. К. : ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 398 с.

15. [Електронні сервіси ДЗК](https://land.gov.ua/). URL: <https://land.gov.ua/>

16. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: minagro.gov.ua

17. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/>

18. [Офіційний портал Верховної Ради України](https://www.rada.gov.ua). URL: <https://www.rada.gov.ua>